

**Universitat de les
Illes Balears**

**Títol: *Portant la cultura a la classe de llengua
estrangera del segle XXI***

NOM AUTOR: Maria Cifre Llompart

Memòria del Treball de Fi de Màster

Màster Universitari de Formació del Professorat

(Especialitat/Itinerari d'anglès i alemany)

de la

UNIVERSITAT DE LES ILLES BALEARS

Curs Acadèmic 2014/2015

Data: 23 de juliol del 2015

Signatura de l'autor _____

Nom Tutor del Treball Karen Lesley Jacob Abad

Signatura Tutor _____

Nom Cotutor (si escau) _____

Signatura Cotutor _____

Acceptat pel Director del Màster Universitari de _____

Signatura _____

Resum

En el marc d'una societat complexa i en contínua transformació, l'ensenyament d'una llengua estrangera com és l'anglès ha d'anar més enllà de les ensenyances purament lingüístiques. És per això que el mètode anomenat les 3Ps ens pot oferir una nova manera d'ensenyar una llengua estrangera incloent-hi tots els aspectes que l'envolten, sigui el lèxic, les normes gramaticals, les conductes socials o els elements integradors de la cultura a la qual una llengua està vinculada. Aquest enfocament didàctic també fomenta la comunicació intercultural i el treball autònom perquè és l'alumnat qui tindrà la necessitat de fer recerca i, d'aquesta manera, fomentar la implicació de l'alumnat dins la tasca d'ensenyament- aprenentatge.

Paraules clau: *cultura llengua estrangera interculturalitat*
ensenyament mètode 3Ps

Abstract

In the frame of a complex society and in continuous transformation, the education of a foreign language like English has to go further of the purely linguistic teaching. That's why the method called the 3Ps can offer us a new way to teach a foreign language including all the aspects that surround it, such as the lexicon, the grammatical rules, the social behaviors or the pertaining elements of the culture to which a language is linked. This didactic approach also fosters the intercultural communication and the autonomous work because the students are the ones who will have the need to do research and, in this way, promote their level of implication in the task of teaching-learning.

Índex

1. Introducció	3
1.1. Justificació del tema.....	3
1.2. Objectius.....	4
2. Estat de la qüestió.....	5
2.1. El per què de la cultura a l'aula del segle XXI.....	5
2.2. Quin(s) objectiu(s) té introduir la cultura en l'ensenyament d'una llengua estrangera?	6
3. Una proposta metodològica diferent: el mètode de les 3Ps.....	7
4. Aplicabilitat de la proposta intercultural.	14
5. Conclusions.....	20
6. Referències bibliogràfiques.....	21
7. Bibliografia.....	23

1. Introducció

1.1 Justificació del tema

L'ensenyament d'una llengua estrangera en una aula contemporània, del segle XXI, no s'hauria de limitar solament a la transmissió de coneixements gramaticals, sintàctics i fonètics, o de conceptes teòrics de forma aïllada sinó que aprendre una nova llengua hauria d'anar lligat al coneixement de la cultura dintre de la qual aquesta té raó de ser perquè aprendre una nova llengua significa submergir-se dins una nova cultura i, a més a més, adquirir una nova forma de veure el món perquè llengua i cultura estan intrínscament lligades.

La cultura és “a way of life. It is the context within which we exist, think, feel and relate to others” (Brown, 2007:154), un procés viu, actiu que pot esser experimentat en el procés d'aprenentatge d'una llengua. Per això, si la cultura passa a formar part del currículum/ continguts de la matèria lingüística, els materials que es facilitin als alumnes han d'encoratjar i fomentar el desenvolupament del coneixement cultural. Així doncs, la cultura s'ha de considerar un valor educatiu afegit a través del qual es dona la possibilitat de “understanding and interpreting the cultural aspects of a given language; development of skills in behaving and responding in culturally appropriate ways and acquire knowledge of the target language” (Saniei, 2012: 10).

El fet de proposar i defensar una metodologia d'ensenyament de llengües que inclogui la cultura a la qual hi està lligada una llengua és perquè la capacitat de reflexió i d'anàlisi em van dur a considerar i qüestionar per què la classe de llengua anglesa era gairebé similar en diferents nivells escolars, i si allò vertaderament era una bona manera d'ensenyar/aprendre la llengua anglesa. I la veritat és que considero que la manera en què la llengua anglesa s'ha estat ensenyant (i segueix ensenyant-se) no és d'allò més encertat si el que es pretén és formar a persones tolerants, que aprenguin a viure dins una societat multicultural i que, alhora, desenvolupin la capacitat comunicativa en una o varies llengües estrangeres. Amb això també voldria manifestar les diferències notables que hi ha entre ensenyar la llengua catalana o la llengua castellana i la llengua anglesa, que no tenen raó de ser. Per què s'estudien els diferents moviments literaris en les llengües anteriorment mencionades? Perquè es llegeixen fragments de narrativa catalana o castellana i no pas

d'obres literàries originals en llengua anglesa? D'aquí que sigui una ferm defensora de transformar la manera d'ensenyar una llengua perquè considero que, a més de necessari, pot esser realment profitós per a l'alumnat.

Queda manifest, doncs, els motius pels quals m'he decantat per l'ensenyament de les llengües estrangeres des d'una perspectiva intercultural.

1.2 Objectius

La finalitat d'aquest projecte no és més que conscienciar a alumnat i professorat de la necessitat de transformar els mètodes d'ensenyament de llengües estrangeres. No és, però, una nova moda del segle XXI perquè ja cap a la dècada dels anys 70 es parlava d'incloure l'aspecte de cultura en el currículum. González (1990) i Ommagio (1986) ens diuen que "the issue of seriously infusing cultural goals into the curriculum dates back to the 1970s" (Álvarez, 2009: 161) i és que fou a aquesta dècada quan a França vegé la llum el conegut mètode intercultural el qual "advocates a new way to conceptualize culture, the subjects, the context and interaction" (Álvarez, 2009: 161). Sembla, però, que la culturalitat no acaba de formar part de l'ensenyament de llengües estrangeres i, en cas de formar-hi part, ho fa de forma molt lleugera.

Així doncs, si la cultura passa a formar part del currículum educatiu el que esdevindrà serà la formació de persones amb una capacitat intercultural desenvolupada alhora que tindran consciència cultural i una competència intercultural. Què vol dir tot plegat? Doncs que es formaran a persones amb ments obertes i tolerants que seran capaces d'entendre la diversitat cultural existent a la nostra societat.

El treball que tenim entre mans està estructurat en quatre parts. En primer lloc ens trobam amb un apartat dedicat a justificar perquè la cultura és necessària en la classe de llengua estrangera i els objectius que té aquest fet. A continuació ens endinsem dintre del mètode de les 3Ps, oferint una proposta metodològica no nova i d'última generació però sí diferent i que s'ajusta a les necessitats reals de l'aula multicultural que tenim avui en dia. Seguidament hi trobarem algunes propostes d'activitat des d'aquesta perspectiva cultural de les 3Ps i, en darrer lloc, les conclusions posaran punt i final a aquest projecte.

2. Estat de la qüestió

2.1 El per què de la cultura a l'aula del segle XXI

El primer objectiu indispensable d'ensenyar una llengua i la seva cultura és prendre consciència sobre la cultura d'una mateixa, els elements que la formen i, a partir d'aquí, desenvolupar la capacitat de valorar i respectar qualsevol altra cultura del món. Aquest punt és de gran rellevància perquè en el món actual, a on hi ha grans moviments migratoris i les poblacions són molt heterogènies, cal aprendre a conviure en base a la tolerància i el respecte. Per tal de ser així, i en el cas concret de l'aprenentatge d'una llengua, cal tenir coneixement sobre el context dintre del qual s'ha desenvolupat i, només així, podrem actuar en conseqüència.

L'ensenyament d'una llengua estrangera s'ha transformat en el transcurs de les darreres dècades, doncs no tan sols hi ha un interès i un enfocament purament lingüístic sinó, també, de caire sociocultural perquè, en paraules de Cortazzi "it is well understood that language and culture cannot be analyzed in isolation" (Cortazzi citat a Álvarez, 1999:152).

En ple segle XXI, davant la necessitat de canviar i transformar la metodologia d'ensenyament de la llengua estrangera, si més no, de la llengua anglesa que és la que aquí ens ocupa, hi ha un canvi d'actitud envers al fet de fer front a l'aula de llengua del segle XXI. Cada cop més sovint, són molts els *scholars* que investiguen i ofereixen nous mètodes d'ensenyament per tal de fer front a les noves demandes de la societat, entre elles, desenvolupar la capacitat comunicativa i, si més no, la de viure i conviure en una societat multicultural que, degut als moviments migratoris, cal aprendre a respectar i tolerar tot allò que ens envolta. Claire Kramsch (1998) ens diu que:

"Culture can be defined as membership in a discourse community that shares a common social space and history, and common imaginings. Even when they have left that community, its members may retain, wherever they are, a common system of standards for perceiving, believing, evaluating, and acting. These standards are what is generally called their 'culture'" (Kramsch, 1998: 10).

I és aquesta cultura que regeix les diferents comunitats la que ens acompanya al llarg del viatge aquest que és la vida perquè anem a on anem, els elements característics de la nostra comunitat, bé siguin normes de conducta o les creences i els valors inculcats, els portam a la motxilla i, en cas d'instal·lar-se dintre d'una nova comunitat amb una cultura distinta, els elements que ens caracteritzen no es deixen de banda i, per tant, han d'aprendre a viure en harmonia.

2.2 Quin(s) objectiu(s) té introduir la cultura en l'ensenyament d'una llengua estrangera?

En les darreres dècades el component cultural ha estat el centre de l'ensenyament de la llengua estrangera però, quin és el motiu? Es podria dir que el desenvolupament de l'enfocament comunicatiu ha fet necessari que l'ingredient principal, és a dir, la cultura, sigui fonamental perquè:

“Se entiende que la cultura-meta constituye el contexto en el que la comunicación cobra sentido y, por esta razón, se espera que forme parte del contenido de la materia. Si el significado se construye en la interacción entre el conocimiento lingüístico y el conocimiento del mundo, adquirir una lengua extranjera requerirá el aprendizaje de los dos tipos de conocimiento” (Areizaga, 2000:195).

A més a més, i com ja hem comentat amb anterioritat, hi ha una demanda creixent envers a la integració de la cultura com a element primordial en la classe de llengua estrangera perquè, d'aquesta manera, també es fomenta la capacitat intercultural de l'alumnat molt necessària, des del meu punt de vista, per a saber viure i conviure en les societats multiculturals i complexes en les que ens trobam.

Així doncs, desenvolupar la competència intercultural té beneficis molt positius per a l'alumnat perquè aprendre una llengua i la seva cultura no tant sols t'enriqueix nocionalment sinó que et dóna peu a conèixer més en profunditat la cultura d'un mateix alhora que es pren consciència sobre la importància de respectar les normes no escrites de les societats que existeixen en el món i que mantenen contacte per motius diversos. D'aquesta manera es poden comprendre els comportaments culturals manifestats de la cultura amb la

qual estam en contacte i actuar conseqüentment. Segons Byram, desenvolupar aquesta competència intercultural fa que es desenvolupin les següents característiques:

- “A curiosity and openness to other cultures.
- An understanding of social practices and products both in one’s own culture and the target culture.
- The ability to relate something from another culture and make it comprehensible to members of one’s own.
- The ability to use new knowledge of a culture in authentic situations.
- The ability to critically evaluate cultural practices and products of one’s own culture and that of other countries.”

(Byram citat a Frank, 2013:6)

Així, doncs, el que es pretén amb la introducció de l’aspecte cultural dins la classe de llengua estrangera és, per una banda, conscienciar als alumnes de la importància de conèixer tant la cultura pròpia com l’aliena per tal d’adoptar una actitud tolerant davant les diferències que hi pugui haver; d’altra banda, canviar els esquemes d’ensenyament de la llengua estrangera ja que, com s’ha pogut comprovar amb el pas del temps, és necessari introduir més contingut a aquesta àrea de llengua per tal de veure’n un ús més real de la llengua així com també oferir contextos reals a on els alumnes puguin veure la utilitat del que s’està ensenyant.

3. Una proposta metodològica diferent: el mètode de les 3Ps.

Abans de submergir-nos dintre del mètode didàctic proposat en aquest projecte, cal establir una base sòlida envers el concepte de cultura: què és la cultura? Quina/es cultura/es o quins aspectes culturals s’han d’integrar en el currículum d’educació secundària? Què s’ha d’oferir als alumnes i amb quina finalitat?

Ens trobem amb una gran diversitat de definicions del terme ‘cultura’ però a continuació podeu veure tres d’elles que més m’han cridat l’atenció. En primer lloc, Álvarez considera que la cultura és:

“A sphere of knowledge in which the frameworks of assumptions, ideas and beliefs that can be used to interpret people’s actions, patterns of thinking and human artifacts lie at the core” (Álvarez, 2009: 161).

D’altra banda, Tylor diu que la cultura és:

“a complex whole which includes knowledge, belief, art, moral, law, custom, and any other capabilities and habits required by the human being as a member of a society” (Tylor citat a Vernier 2008: 267).

I Brown la defineix com “a way of life. It is the context within we exist, think, feel and relate to others. It is the glue that binds a group of people together” (Brown citat a Saniei, 2012:11).

Qualsevulla d’aquestes definicions deixa ben establert el vincle que hi ha entre la llengua i la seva cultura i la inseparabilitat entre ambdues. Amb això es vol demostrar que no es pot pretendre ensenyar una llengua estrangera aïlladament i, conseqüentment, cal tenir en compte la cultura a l’hora de planificar els el currículum de llengua estrangera.

Rebeca Oxford fa una metàfora envers l’ensenyament de l’anglès com a llengua estrangera prou curiosa però molt clarificadora. Oxford diu que:

“teaching EFL conjures up the image of a tapestry. As a tapestry is woven from many strands, which must be interwoven in positive ways to produce a strong and colourful piece, so are the strands of the tapestry in EFL teaching made up of the characteristics of the teacher, the learner, the setting, and the relevant languages, in this case, English and the students’ mother tongue” (Vernier, 2008:266).

Aquesta cita pretén justificar, un cop més, l’estret vincle entre una llengua i la seva cultura dibuixant els fils que s’entrellacen per a fer un sol conjunt però, a més a més, també deixa postrada la importància que radica entre la llengua estrangera que s’està aprenent/ensenyant amb la llengua materna. Això vol dir que a més de necessari, és importantíssim deixar entreveure les semblances i diferències que hi pugui haver entre ambdues llengües perquè és a partir d’aquí que es podran evitar situacions d’intolerància que es donen, molt sovint, per desconeixença. Si una de les finalitats d’incloure la cultura dins de la classe de llengua estrangera és aprendre a valorar i tolerar les diferències culturals,

llavors cal tenir ambdues cultures ben presents perquè “EFL learners need to be aware of the cultural codes of their society to better understand the codes of conduct of the target language” (Vernier, 2008:275). A l’apartat titulat *Aplicabilitat de la proposta intercultural*, es pot veure una de les activitats proposades que comprèn tant l’estudi de la llengua materna com de la llengua estrangera.

No és una tasca senzilla establir els aspectes que han de formar part dels continguts d’una matèria de llengua però sí que és important, segons el meu punt de vista, enfocar aquesta assignatura amb perspectiva i amb temps. És a dir, cal aprendre els aspectes lingüístics, el lèxic, les estructures gramaticals però també la història vinculada a la societat que parla la llengua en concret, les zones geogràfiques a on es parla i les semblances i/o diferències que hi podem trobat així com també els costums i tradicions dels pobles anglòfons. Potser sigui un projecte força ambiciós però voldria deixar clar que cal conèixer al poble per tal de poder tractar-lo amb respecte i dignitat i, així, evitar estereotips i prejudicis que massa sovint es creen envers un poble o una cultura determinada.

En el cas de la llengua anglesa, en són moltes les zones geogràfiques a on es té la llengua anglesa com a llengua oficial, fet que dificulta la delimitació de continguts a la matèria de llengua anglesa perquè és evident que no es podria cobrir tot però, així i tot, podria ser part d’una projecte de grup investigar les àrees de parla anglesa i cercar-ne les semblances i les diferències per tal que així es donin a conèixer entre la resta de grup-classe.

Aquest punt em condueix a parlar del *status* de l’anglès avui en dia, doncs s’ha convertit en la *lingua franca*, és a dir, amb la llengua de comunicació a nivell internacional. Això implica que la llengua s’ha descentralitzat i que es podria debatre fins a quin punt una cultura estaria vinculada a la llengua anglesa i quins aspectes de la cultura s’haurien d’ensenyar com a rerefons de la llengua en qüestió. Personalment crec que, tot i ser la llengua de comunicació internacional, aquesta nasqué en el se d’una cultura i que, precisament aquesta cultura, té molta història al darrere que cal conèixer per tal de poder saber i aprendre el per què de tot plegat.

Dintre de l'ensenyament de la llengua anglesa són conegudes per tots les *four skills* i, acadèmics com ara Claire Kramersch (1993) consideren que hi ha una cinquena habilitat que seria la cultura perquè, com bé ens diu ella, "it is something that is always in the background, right from day one." (Kramersch citada a Neff, 2013: 12). La importància de la cultura recau en què, com ja hem dit anteriorment, és inseparable de la llengua que en forma i, per això,

"It is not enough just to have linguistic competence when communicating with someone in a foreign language. Specific cultural references from geography, occupations, pastimes, and historical events and personalities always appear in language, and each culture follows special rules regarding formal and informal address and conversational routines" (Neff, 2013:12).

La proposta metodològica que s'ofereix en aquest projecte està enfocada vers el mètode anomenat *The 3Ps approach model of culture* a través del qual es planteja l'ensenyament de la llengua estrangera en funció a "the philosophical perspectives, the behavioural practices, and the products –both tangible and intangible- of a society." (Frank, 2013:3). Aquesta nou marc que integra la cultura en l'ensenyament de la llengua estrangera fou publicat a finals de la dècada dels anys 90 en els *Standards for Foreign Language Learning* (NSFLEP, 1996).

Les 3P, doncs, responen a productes, pràctiques i perspectives. Els productes, juntament amb les pràctiques, són els dos elements més visibles d'una societat perquè "they are easy to identify because we can often see, touch, taste, or hear them" (Frank, 2013:3). Per tant, entenem per productes la música, les obres literàries, el menjar i la tecnologia... és a dir, tot allò produït per un grup social i que, a més, es comparteix i transmet a les futures generacions. Alguns exemples dels productes podrien ser Buckingham Palace, els haggis (menjar típic d'Escòcia) o obres literàries com puguin ser les escrites per William Shakespeare. Aquests són els denominats productes tangibles, és a dir, físicament visibles però també hi trobem, dintre dels productes els intangibles que corresponen als sistemes polítics i educatius, per exemple.

Les pràctiques, tot i ser visibles i que es poden detectar amb certa facilitat, ho són en menor grau que els productes perquè vendrien a ser les relacions que existeixen entre els integrants d'una comunitat, és a dir, les formes

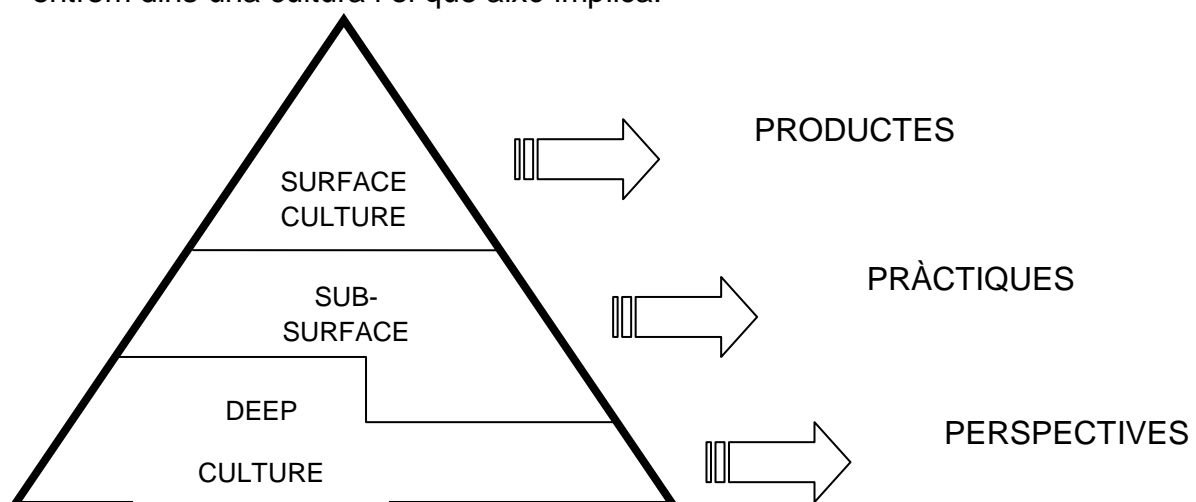
d'interactuar entre ells. Com hem vist anteriorment amb l'exemple del professor japonès, les salutacions, les tradicions que es mantenen per Nadal o les normes d'interacció no escrites entre diferents grups socials formen part d'aquestes pràctiques.

En tercer i últim lloc ens trobem amb les perspectives que són, per ventura, la part més complexa d'una societat perquè en formarien part les creences i valors que la regeixen i és la part més inaccessible de la cultura. Schulz les defineix com:

“the underlying –often unconscious- belief, attitudes, and values that influence people's behaviour and determine what they do, how they do it and why. However, it is precisely 'why' that present problems” (Schulz, 2007:10).

El fet de presentar problemes radica en què molt sovint els comportaments estan tan arrelats dintre d'una comunitat que es donen per fets i cercar-ne el motiu i la raó de ser pot ser una tasca prou complicada. I molt més si es tracta d'inserir-los en l'ensenyament d'una llengua. Com diu Jerrold Frank (2013), “these can be so far ingrained that people feel these are simply the right and normal way of doing things”. (Frank, 2013:4)

Per tal d'il·lustrar aquests tres pilars imprescindibles del mètode cultural presentat, podem fer ús del *cultural iceberg* analogy creat per Edward T. Hall l'any 1976 i que ens permet visualitzar fàcilment la posició de cada un d'aquests elements que podem veure amb diferents graus de facilitat quan entrem dins una cultura i el que això implica.

(*The Cultural Iceberg Template*, Edward T. Hall citat a Frank, 2013:11)

Com podem observar, hi ha una clara correlació entre el que primer es pot veure i determinar d'una cultura, que serien els denominats productes que, com hem dit anteriorment, són aquelles coses creades i produïdes en una societat específica i que es trobarien al cim de la piràmide. En canvi, les pràctiques i les perspectives es trobarien a la part més profunda i arrelada de la piràmide, per la qual cosa tenir-hi accés és més complex.

Com s'ha mencionat anteriorment, l'anglès s'ha convertit en la llengua de comunicació internacional i el que pretén aquest mètode de les 3P és oferir a l'alumnat un coneixement més profund de la llengua per tal de poder garantir una comunicació apropiada perquè "to communicate internationally involves communicating interculturally well" (Saniei, 2012:10).

Al cap i a la fi, els objectius finals d'aquesta proposta metodològica són aquests, una comunicació apropiada entre membres de diferents societats i oferir estris per a què així es pugui fer, alhora que se li ofereix a l'alumnat la possibilitat de conèixer els per què de tot allò relacionat amb la llengua estrangera i les actituds i valors que els seus membres tenen. Per tant, els objectius finals vendrien a ser, com ens resumeix Saniei, els següents:

- "To develop communicative skills
- To understand the linguistic and behavioural patterns of both the target and the native culture at a more conscious level
- To develop both intercultural and international understanding
- To facilitate the process of the target language learning"

(Saniei, 2012:14)

Per a fer un ús més productiu del mètode cultural en qüestió, el de les 3P, cal combinar-lo amb l'ús de les TIC (Tecnologies de la informació i la comunicació) perquè, a més de ser una font inesgotable de recursos i d'informació, el perfil de l'alumnat d'avui en dia fa que les noves tecnologies siguin una atracció per a ells perquè, diguem-ne, han nascut amb elles. Per tant, si s'ensenya com fer-ne un bon ús, els recursos i les possibilitats que ofereixen són infinits. D'aquesta manera, "students are allowed to personally

interact with real data and solve open-ended problems. Integrating technology in this manner places the majority of responsibility for negotiating meaning in the hand of learners” (Dema, 2012:76). A més, però, s’ha de canviar el rol de l’alumnat i del professorat per a adoptar una nova filosofia d’ensenyament que seria la que centra a l’alumne/a en el centre de la tasca d’aprenentatge i fer-lo participi d’aquesta. Amb això vull dir que s’ha de motivar a l’alumnat per a què no sigui tan sols el receptor d’informació sinó que ell mateix en sigui una de les fonts i, també, “allows students with what they know and build their own understanding of culture” (Dema, 2012:76). Si els alumnes es veuen involucrats en la tasca d’investigació i recerca, la participació d’aquests augmentarà.

No tan sols és necessari que l’alumnat estigui motivat i accepti aquesta nova metodologia en quant al grau de feina requerit per part seva, doncs es fomenta el treball autònom de cada alumne/a sinó que també cal incrementar i incentivar al professorat per a què es plantegi el canvi de metodologia perquè, com diu Lafayette (1988): “teachers spent the greatest amount of time and effort on teaching grammatical and lexical components of the language, leaving the culture as the weakest component in the curriculum” (Lafayette cited in Dema:2012, 76). Tot i això, cal ser conscients que no hi ha el mètode infalible d’integrar la cultura en l’ensenyament d’una llengua estrangera perquè “educators are still looking for effective techniques and approaches that allow language teachers in the 21st century to teach culture in ways that promote authentic communication” (Dema, 2012:77). Cal dir, però, que ens podem trobar amb tres discursos molt distints dintre d’una classe de llengua estrangera. En primer lloc, el que Claire Kramsch (1993) anomena el discurs instructiu que consisteix en fer ús de la llengua estrangera per a regular el procés instructiu de la llengua. En segon lloc ens trobam amb el discurs transaccional a través del qual s’utilitza la llengua estrangera com a transmissor i receptor dels aspectes culturals i literaris de la cultura a la qual pertany la llengua. El tercer discurs seria l’interactiu que, com bé indica el seu nom, seria per a transmetre coneixements tant de la cultura pròpia com de la cultura meta.

Un dels aspectes més positius, segons el meu punt de vista, del mètode de les 3P és que et dóna la possibilitat d’emprar qualsevol material per a dur a terme la tasca d’ensenyament/aprenentatge. Com ens diu Dema (2012), “digital

media, authentic products and texts provide a more dynamic environment through direct access to most current practices, perspectives and products". (Dema, 2012:81). És la tecnologia la que ens ofereix poder interactuar i tenir accés directe a materials reals, és a dir, poder tenir contacte directe amb nadius a través d'un blog o del xat o, per altra part, poder fer recerca de materials que es poden emprar a l'aula com a font d'informació directe.

Al final, el que s'aconsegueix amb aquesta pràctica és que descobrir les diferències entre allò que un creu, allò que li ve determinat per la seva pròpia cultura i el que aprèn de la cultura estrangera és que "meanings that were taken for granted are suddenly questioned, challenged, problematized. Learners have to construct their personal meanings at the boundaries between the native speaker's meanings and their own every day life" (Kramsch, 1993:87).

4. Aplicabilitat de la proposta intercultural

Les propostes que venen a continuació poden ser emprades a qualsevol nivell d'educació secundària obligatòria perquè tan sols caldria adaptar la dificultat al nivell corresponent, facilitant el vocabulari o el nivell d'exigència de cada activitat. També cal dir que són activitats pensades per integrar-se en el desenvolupament regular de les lliçons i no al marge d'aquestes, és a dir, són part dels objectius del curs a complir.

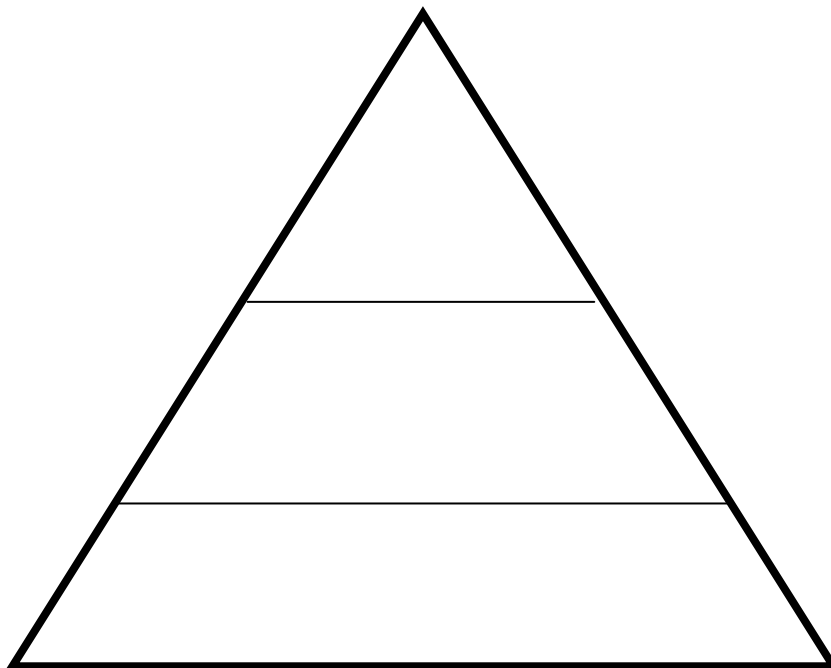
Un dels aspectes a tenir en compte del mètode cultural de les 3Ps és que cal tenir en ment que a l'hora de dissenyar i programar les activitats per a l'alumnat, aquestes han de fomentar el treball autònom d'aquest i que ells, els alumnes, es converteixin en la part central del procés d'ensenyament-aprenentatge. Corbett (2003) explica que:

"By encouraging learners to be active analysts and interpreters of culture (including their own), we help them along the road to independent intercultural analysis and interpretation in a range of situations where they might be otherwise be at a loss, and where authoritative guidance is unavailable" (Corbett,2003: 25).

És a dir, que no tan sols s'ha de proveir d'informació als alumnes i que, alhora, ells siguin també els qui cerquin sinó que no se'ls ha de donar les respostes sinó que ells cerquin les seves pròpies respostes. D'aquí la importància del treball autònom que, a més, possibilita l'adaptació de les necessitats que cada alumne/a pugui tenir i, també, ajustar el procés d'ensenyament-aprenentatge a la seva mesura. No oblidem que cada alumne/a és diferent i que tots es troben dins l'aula per aprendre i per treure el màxim profit de la oportunitat que és l'educació. No obstant, a l'hora de dissenyar i planificar els cursos escolars, caldria tenir-ho més present i flexibilitzar una mica l'ensenyament podent adaptar aquesta tasca a les necessitats dels alumnes.

- **La piràmide**

Amb la idea de despertar la curiositat en els alumnes, es podria començar amb una senzilla activitat que consistiria en donar-los la figura de la piràmide anteriorment presentada a l'apartat *Una proposta metodològica diferent: el mètode de les 3Ps* així com es mostra a continuació:

És evident que per tal d'introduir als alumnes dins aquest món relativament desconegut de la cultura i del mètode de les 3Ps cal introduir els conceptes de *productes*, *pràctiques* i *perspectives*. Per tant, com a fase

introdutòria, s'han d'explicar aquests conceptes i que ells col·laborin en la definició d'aquests. Un cop s'hagi esbrinat el que volen dir, o bé de forma individual o bé de forma conjunta (parelles o grups de 4 o 5 persones), els alumnes s'han de dedicar a emplenar-lo amb el que ells consideren que són pràctiques, productes i perspectives en relació a la cultura i llengua materna i estrangera per tal d'anar prenent consciència dels elements culturals que possiblement es puguin tractar a la resta de curs. A més, però, amb la classificació de la piràmide es transmet visualment la dificultat que presenta, per exemple, determinar les perspectives d'una societat ja que, així com es veu en el dibuix, són les que més arrelades i amagades estan. Per tant, el que també s'està fent és activar les seves "cultural antennas by making them aware of important elements of their own culture" (Frank, 2013:3). És a dir, activem la seva consciència cultural alhora que aprenen la dificultat, molt sovint, de determinar en la cultura pròpia quines pràctiques o perspectives, i fins i tot productes, existeixen.

- **El portafoli**

Com ja s'ha comentat amb anterioritat, el mètode de les 3Ps té en compte els productes, les pràctiques i les perspectives d'una cultura. Una bona proposta per tal d'indagar amb més profunditat en els 3 aspectes culturals seria l'elaboració individual d'un portafoli. Aquest seria un treball a llarg termini a través del qual es complirien les diferents fases del projecte. Cal dir que aquesta tasca té diferents possibilitats però que la que més em crida l'atenció és la que explicaré a continuació.

Renate A. Schulz (2007) proposa l'elaboració d'aquest portafoli com una carpeta d'aprenentatge, és a dir, com un projecte a llarg termini. Ben igual que la proposta d'activitat anterior, la forma es pot variar depenent dels objectius que el treball tingui. Ella ho presenta com un projecte individual a on l'alumne pugui treballar amb els seus interessos per tal que així pugui treballar amb els punts que més li criden l'atenció. Jo, en canvi, l'enfocaria d'una altra manera. La meua proposta aquí seria que els alumnes, a principi de curs i un cop s'hagi explicat la piràmide anteriorment presentada, se'ls hi ha de dir que la classe de llengua anglesa té un ingredient més dels habituals (les ja conegudes

4 skills), que vendria a ser l'aspecte cultural. Per tal de dur a terme dita activitat els alumnes han de triar, individualment, un element de la cultura pròpia i analitzar-lo des de diferents angles: és a dir, han de triar un producte i analitzar-lo detalladament (què és, quina rellevància té, en quin context fou creat, quin significat té per a la societat en la qual viu, etc.). La segona passa seria elegir un producte de la cultura meta i fer exactament el mateix. Aquesta passa requereix més esforç, i probablement més feina d'investigació, perquè la cultura meta els hi és més aliena. La tercera passa a fer seria la comparació d'ambdós productes seleccionats analitzant les semblances i les diferències entre els dos i, a més, justificar per què els productes triats tenen valor o importància dintre de les seves respectives cultures. També, però, s'ha d'analitzar a veure si els productes tindrien la mateixa rellevància i importància si els transportéssim dintre de les cultures a les quals no hi formen part.

Aquesta activitat es duria a terme al llarg de dos trimestres o, si el projecte adopta un caire més ambiciós, de tot el curs. Tot i que pugui semblar un projecte senzill, el que és important també és que hi hagi feedback entre l'alumne/a i el professor. Com ens diu Schulz:

“portfolios are said to encourage students' critical reflection and self-evaluation and, at least in theory, provide continuous formative instructor guidance and feedback, thus encouraging discussion, collaboration, revision, elaboration , and –important in the area of cultural learning- use of multiple sources of evidence”.

(Schulz, 2007:18)

És a dir, mentre s'està elaborant aquest portafoli, hi ha d'haver lloc per a la discussió i debat del procés d'aprenentatge i el/la professor/a ha d'anar revisant periòdicament el procés d'elaboració. No cal dir que tot plegat s'ha de fer en la llengua estrangera. Què s'aconsegueix així a més d'aprendre i descobrir coses sobre les cultures? Doncs, aprenen a cercar informació adequada, de fonts fiables i a seleccionar allò que volen mentre que adquireixen nou vocabulari de la llengua estrangera i desenvolupen l'esperit crític i es fomenta el treball autònom. No ens podem oblidar que per tal d'aprendre tots els que es troben dins l'aula, inclòs el/la professora, sobre les cultures en investigació, es proposa fer una presentació de les línies

d'investigació de cadascun dels alumnes i així, la posada en comú, resultarà més fructífera per a tots alhora que els alumnes posen de manifest les seves habilitats comunicatives.

Com a possibles exemples de productes que es podrien emprar, sempre depenent del nivell educatiu al qual ens enfrontem, hi ha els sistemes polítics, educatius o sanitaris d'una societat, les obres literàries d'un autor concret com pugui ser en William Shakespeare i en Miguel de Cervantes o bé la celebració de les festes de Nadal. Tenint en compte que avui en dia les aules són espais multiculturals, és possible i, de fet, recomanable, centrar la investigació en altres cultures si n'és el cas. És a dir, si dins una aula ens trobam amb alumnes provinents d'altres parts del món, també poden fer la recerca sobre elements de la seva cultura d'origen. De fet, el resultat seria d'allò més enriquidor.

- **Texts reals**

Els materials oferts als alumnes són molt sovint dèbils en continguts. És a dir, els llibres de text estan farcits de textos que moltes vegades no és que tinguin relació directe amb el món de la llengua anglesa sinó que tenen relació amb el tema del medi ambient o versen sobre personatges del món del cinema, per posar-ne dos exemples.

No obstant, no hi ha element més directe i autèntic que una obra literària per a conèixer de primera mà la llengua i la cultura anglesa. Cal ser conscients que a l'etapa d'educació secundària no se'ls pot oferir als alumnes una obra de Shakespeare en l'anglès en què està escrit però sí que m'agradaria reivindicar que els llibres de text estan farcits de textos que són, molt sovint, abstractes en quant a la relació que hi pugui haver amb la llengua anglesa i la seva cultura. El que vull dir és que estudiar els moviments literaris de la llengua anglesa, així com es fa amb la llengua catalana, per exemple, i llegir i analitzar textos originaris del món anglosaxó pot esser una gran font d'aprenentatge.

Un altre material real que es podria emprar dins l'aula per tal de tenir una relació més directe amb la llengua i la cultura anglesa serien les notícies de la premsa o els anuncis. Avui en dia tenim la informació en un click: què vol dir

això? Que la xarxa és una font inesgotable de recursos i d'informació i cal aprofitar-ho. Per tant, treballar amb notícies actuals dóna peu a analitzar tant el format d'una notícia de la premsa, de les estructures gramaticals i el lèxic que s'hi empra com d'assabentar-se de les notícies que hi ha en el món exterior.

- **Blogs and chats**

Aquesta proposta té dos enfocaments distints i una mateixa finalitat. La finalitat és comunicar-se en la llengua estrangera, sigui tenint una conversa informal sobre el tema tractat a la lliçó del dia o bé sigui per debatre sobre un tema que el professor o la professora s'encarregarà setmanalment o mensualment d'obrir en un blog o fòrum. Aquest enfocament seria a nivell escolar entre els alumnes d'un mateix nivell educatiu i el professor/la professora que anirà fent el seguiment i donant el feedback corresponent. L'altre enfocament seria que, després d'haver establert un vincle amb un centre educatiu d'origen anglès, s'establiria la comunicació entre els alumnes i els professors per tal de comunicar-se entre sí i, així, tenir contacte directe amb els membres d'una comunitat de parla anglesa.

Els beneficis de tenir contacte directe amb nadius radica en què són els alumnes mateixos qui hauran de construir els significats i les estructures requerides per tal de poder mantenir una conversa i no seria el professor qui els facilita les respostes que ells necessiten.

Dintre d'aquest apartat hi entrarien també les aplicacions de les xarxes socials com ara Facebook o whatsapp que, a més, permeten la utilització d'aquestes fora de l'aula, sense oblidar-nos de l'objectiu educatiu que tenen. Per tant, aquestes vies requereixen un control extra que no sempre està a l'abast del professorat.

Les activitats proposades totes ens duen cap al mateix punt: el de treballar amb elements reals i directes que es puguin analitzar i situar dintre d'un context real. Aquestes, però, han de tenir cabuda dins la classe de llengua estrangera que per el que he pogut observar durant el període de pràctiques al centre de secundària, com també durant el meu trajecte com a alumna, és que les

activitats sobre aspectes culturals no hi tenen cabuda. El professorat està delimitat pels objectius que s'han de cobrir al finalitzar el curs i no hi ha temps per elaborar activitats que surtin fora d'allò establert. És més, en els llibres de text he pogut observar que les activitats relacionades amb la cultura sovint estan en el llibre del professor i com a activitat extra, la qual cosa no serveix de gaire perquè les activitats extres, normalment, es queden sense fer per manca de temps. D'aquí que la meua proposta sigui canviar el focus de l'ensenyament de la llengua estrangera, fent que el punt de partida no sigui l'estructura del present simple sinó introduir la cultura anglesa i, a partir d'aquesta, ensenyar la resta d'aspectes que sí s'han d'ensenyar per tal d'aprendre una llengua estrangera. Tot i dir que sí cal aprendre les estructures gramaticals, caldria fer-ho, segons el meu punt de vista, des d'una forma deductiva emprant els materials que hem mencionat anteriorment com puguin ser materials reals.

5. Conclusions

El mètode cultural de les 3Ps és, doncs, una alternativa dintre de l'ensenyament de la llengua anglesa perquè, com hem vist, inclou noves perspectives que són necessàries per a fer que l'ensenyança de l'anglès sigui més atractiva i, si més no, més profitosa per a l'alumnat. A través d'aquesta metodologia, els alumnes podran ser capaços de valorar les cultures que l'enrevolten i, així, aprendre a viure amb elles des del respecte i la tolerància.

No obstant, el caire que adopta l'ensenyament de la llengua anglesa amb aquest sistema és de més contingut perquè, com ja hem dit, els textos que ens trobam en els llibres de text manquen de profunditat i interès.

També cal dir que un alumne no tindrà el control absolut d'una llengua fins que no tingui coneixement i sigui conscient de la cultura que l'enrevolta, tant a ell com a la llengua estrangera adquirida perquè no hi ha llengua sense cultura ni cultura sense llengua. La seva existència està vinculada i, per tant, cal tenir coneixement d'ambdues. El que el mètode de les 3Ps ofereix a l'alumnat és la possibilitat de conèixer de més a prop les perspectives i les experiències dels parlants de la llengua meta i, alhora, emprar aquest coneixement per

desenvolupar una mirada més objectiva cap a les seves pròpies costums i creences. Per tant, el que s'obté al final del procés, és l'apreciació de les semblances i les diferències entre ambdues cultures, és a dir, la materna i la cultura d'estudi.

El que és necessari és un canvi en l'enfocament de l'ensenyança de llengües estrangeres a nivell educatiu perquè crec, sincerament, que pot ser més atractiu i més interactiu i dinàmic per a l'alumnat i, fins i tot, per el professorat. No tan sols és important saber les estructures gramaticals per tal de poder comunicar-se i donar-se a entendre, també ho és actuar de forma adequada davant persones de distintes cultures.

6. Referències bibliogràfiques

Álvarez, J. A i Bonilla, X. (2009). Addressing Culture in the EFL Classroom: A Dialogic Proposal. *Profile*, 11 (2), 151-170

Areizaga, E. (2000). El componente cultural en la enseñanza de lenguas extranjeras. *Revista de Psicodidáctica* 9, 194-202.

Brown, H. D. (2007). *Principles of Language Learning and Teaching*. New York: Pearson Education.

Corbett, J. (2003). *An intercultural approach to English language teaching* (Vol. 7). Multilingual matters.

Dema, O., & Moeller, A. J. (2012). Teaching culture in the 21st century language classroom.

Frank, J. (2013). Raising Cultural Awareness in the English Language Classroom. *English Teaching Forum* 4, 2-11

Kramsch, C. (1993). *Context and culture in language teaching*. Oxford University Press.

Kramsch, C. (1998). *Language and Culture*. Oxford University Press.

Neff, P., & Rucynski Jr, J. (2003). Tasks for Integrating Language and Culture Teaching. In *English Teaching Forum* (pp. 12-23).

Saniei, A. (2012). Developing cultural awareness in language instructional materials.

Schulz, R. A. (2007). The challenge of assessing cultural understanding in the context of foreign language instruction. *Foreign Language Annals*, 40(1), 9-26.

Vernier, S., Barbuzza, S., Del Giusti, S., & del Moral, G. (2008). The five language skills in the EFL classroom. *Universidad Nacional de Cuyo*. (Document available in http://bdigital.uncu.edu.ar/objetos_digitales/2647/vernierytrosfivelanguageskills.pdf).

7. Bibliografia

Abbaspour, E., & Nia, M. R. (2012). How to Integrate Culture in Second Language Education?. *Journal of Education and Practice*, 3(10), 20-24.

Abdollahi-Guilani, M., Yasin, M. S. M., Hua, T. K., & Aghaei, K. (2012). Culture-integrated teaching for the enhancement of EFL learner tolerance. *Asian Social Science*, 8(6), p115.

Baranovskaja, I., & Skorupa, P. (2011). Some Aspects of Culture Teaching in Foreign Language and ESP Classes: Cultural Scripts and Small Talk. *Coactivity: Philology, Educology/Santalka: Filologija, Edukologija*, 19(2), 119-131.

Boils, M. (1999). Standards for foreign language learning: preparing for the 21st century, vol 13 (5).

Bonilla Medina, X. (2012). TEFL educational principles: a proposal for changing times. *Colombian Applied Linguistics Journal*, 14(2), 181-192.

Clouet, R. (2005). Between one's own culture and the target culture: the language teacher as intercultural mediator. *Porta Linguarum* 5, 53-62.

Comajoan, L. (1999). Mètodes, teoria i ensenyament de llengües estrangeres: una relació complexa. *Llengua i ús: revista tècnica de política lingüística*, (14), 45-53.

Cots, J. M. (1990). Aprendre a utilitzar una llengua. *Sintagma* 2, 19-25

Coyle, D. (2006). Content and language integrated learning: Motivating learners and teachers. *Scottish Languages Review*, 13, 1-18.

Eckstein, J., Manns, M. L., Sharp, H., & Sipos, M. (2003). Teaching from Different Perspectives. In *EuroPLoP* (pp. 165-182).

Farnia, M., & Suleiman, R. R. R. (2009). Contrastive Pragmatic Study and Teaching Culture in English Language Classroom—A Case Study. *University Sains Malaysia*.

Frank, J. (2013). Raising Cultural Awareness in the English Language Classroom. *English Teaching Forum* 4, 2-11

Gregori, C. i Clavel, B. (2014). I tu, què penses d'adoptar l'anglès com a llengua franca? *Futura* 29, 6-9

Holliday, A., Hyde, M., & Kullman, J. (2010). *Intercultural communication: An advanced resource book for students*. Routledge.

Kohls, L. R., & Knight, J. M. (1994). *Developing intercultural awareness: A cross-cultural training handbook*. Intercultural press.

Moirano, Mª C. (2012). Teaching the Students and not the Book: Addressing the Problem of Culture Teaching in EFL in Argentina. *Gist Education and Learning Research Journal* 6, 71-96

NSFLEP (National Standards in Foreign Language Education Project). 1996. *Standards for foreign language learning in the 21st century*. Yonkers, NY: NSFLEP

ÖZÜORÇUN, F. (2014). Teaching Culture as a Fifth Language Skill. *Journal of International Social Research*, 7(29).

Pérez, C. (2014). Aspectos culturales anglosajones en la enseñanza del inglés. Universidad de Valladolid, Soria, España.

Sánchez, C. H., i del Olmo Pintado, M. (2004). Diversidad cultural y educación: la perspectiva antropológica en el análisis del contexto escolar. *In Formación de la ciudadanía: las TICs y los nuevos problemas* (p. 33). Asociación Universitaria de Profesores de Didáctica de las Ciencias Sociales.

Sarigul, E., & Ashton-Hay, S. (2005). Culture and English Language Teaching: Raising Awareness.

Sercu, L., Méndez, Mª C. i Castro, P. (2004). Culture teaching in foreign language education. EFL teachers in Spain as cultural mediators. *Porta Linguarum* 1, 85-102

Sheu, D. (1996). La integración de aspectos culturales en la enseñanza de una lengua extranjera. RESLA 11, 213-224

Spackman, C. (2008). Culture and Second Language Acquisition.